

Een huis met timmerschuur aan de Trekvaart en de Noorderhaven in Wommels (1610-1832)

Jelle Miedema

In mijn reconstructie van prekadastraal Wommels is perceel nr. 46 op de kadasterkaart van 1832 aan de beurt (zie kaartje). In 1832 vinden we daar een timmerschuur en een huis met twee kamers. Verder terug in de tijd is daar sprake van drie huizen of kamers, waarvan één gelegen ten westen van nr. 47. Al die kamers hadden een eigen erf, maar hoe een en ander zich tot elkaar heeft verhouden is nog onduidelijk. Wel is duidelijk dat 14 stuivers grondpacht moest worden betaald voor ook dit perceel tussen Terp en Trekvaart.

Op de hoek van de Trekvaart met de Noorderhaven

(westzijde)

1610: Een 'huys met zyn toebehooren, tuijn ende plantagie daerbij', belast met 7 st. jaarlijkse grondpacht, staande 'in de kerckbuijren op de pastorijegront' (inv. 44, fol. 58).

Naastlegers: Claes Joukes 'naestgehuijst' O, de 'heerevaert' W.

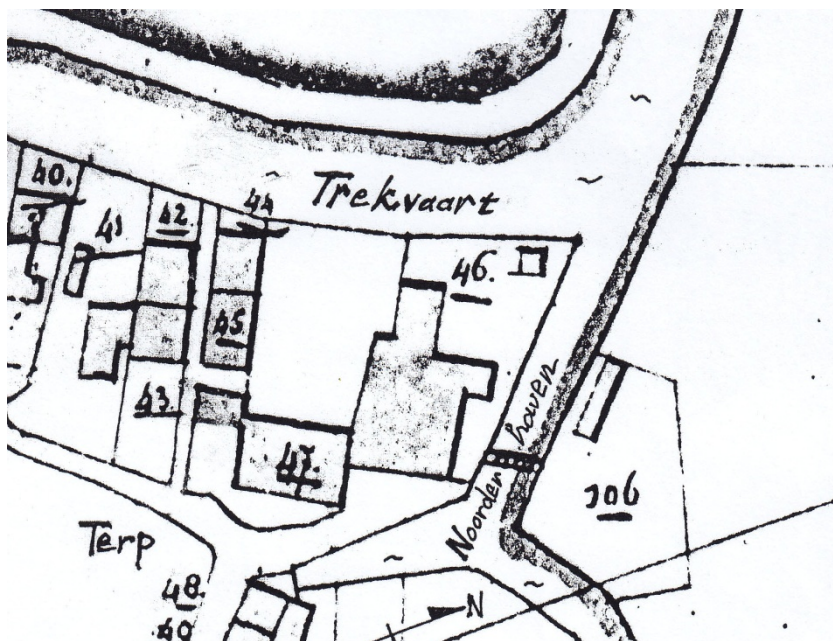
Verkoper: **Marten Martens** en **Frouck Clases**, e.l. te Wommels.

Koper: **Tijete Meijnsis** mederechter over Hennaarderadeel en **Trijn Feykes**, e.l. te Wommels.

Koopsom: 400 gg.

Aanvulling, toelichting:

- Claes Joukes als oostelijke naastleger 'naestgehuijst' impliceert dat dit huis achter het later zogeheten 'hemeltsje' lag (nr. 47 in 1832, zie vorige bijdrage).
- In 1639 wordt Tiete Meijnses vermeld als oud-eigenaar van een huis op de hoek van de Trekvaart met de Noorderhaven (volgt).
- Al in 1594 is Tiette Meijnses mederechter van Hennaarderadeel. Hij moet in dat jaar een inventaris maken van het sterfhuys van Trijn Wopkes te Oosterend (inv. 42, fol. 299). Tiette Meijnses en zijn vrouw wonen dan in Lutkewierum. Hij zou een zoon zijn van de plaatselijke pastoor Heer Meynse en zij een dochter van Feycke Gerckes van Hoptille (Van der Meer 2004:44). Zelf kwam ik Tiette Meijnses, mederechter van Hennaarderadeel, voor het jaar 1629 tegen met de toenaam Meijlema (volgt).
- 1609a, 1613: Tiette Meijnses en Trijn Feykes hebben een schuld van 100 resp. 50 gg. bij Johannes Idtsz burger en koopman te Bolsward (inv. 57, fol. 65 en fol. 104).

Fragment kadasterkaart Wommels 1832

Rechts van het midden de hoek Trekvaart – Noorderhaven, perceel 46 op de kadasterkaart van 1832. Helemaal rechts het ‘Hemeltsje’. In het midden op de achtergrond de ‘Klompebuurt’, met daarachter het platte dak van het huidige café-restaurant ‘It Reade Hynder’. Links ‘it hôf’ van Tjerk Postma, nu een jachthaven (foto JM ca. 1962)

- In 1607 is Marten Martens noordelijke naastleger van een huis ‘staende binnen Wommels inde kerckbuiren opde pastoriegrondt’ (tr. civ. 1588-1610); 1609: Frouck Clases is een dochter van Claes Douwes en Aeff NN (tr. civ. 1588-1612) en ze had een broer Douwe en een broer Jan.
- 1619: Marten Martens en Vrouck Clases e.l. te Wommels hebben schulden: a. 50 gg. aan Gosse Gosses en Baafke Nannes, e.l. te Wommels (inv. 57, fol. 282); b. 160 gg. aan Rinse Martens, schooldienaar te St. Anna parochie en Fockel Thonis, e.l. (inv. 282v); c. 160 gg. aan Sijuerdt Agges en Jesel Lolles, e.l. onder Burgwerd (zij van Wommels), (inv. 57, fol. 284).¹

De handtekening van Teijtte Meijnses (1616, inv. 57, fol. 107)

1611: Tiette Meynses, mederechter van Hennaarderadeel, is westelijke naastligger van een huis dat hij in 1611 koopt op de noordzijde van de Terp (inv. 44, fol. 62v; volgt t.z.t.).

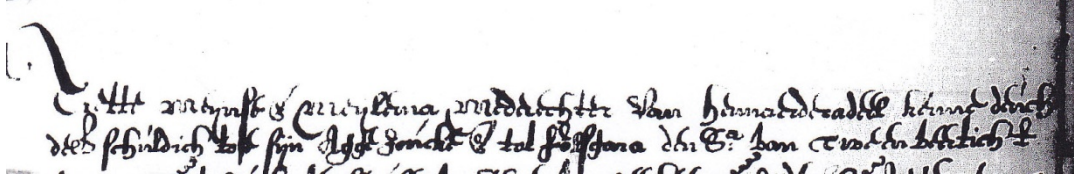
Aanvulling, toelichting:

- Tiette Meynses verkoopt het bovengenoemde huis op de noordzijde van de Terp in 1612 (volg t.z.t.).
- 1613a: Tiette Meynses mederechter te Wommels heeft een schuld van 50 gg. aan Johannes Idtses (Rispens) burger en koopman te Bolsward, die daarvoor een schuldbrief d.d. 13.5.1613 laat registreren. Als onder-

¹ Marten Martens en Frouck Clases woonden later ten zuiden van de ‘kerckbuiren’ op vicariegrond. In 1623 is Frouck Clases weduwe (inv. 96, fol. 234) en in 1642 zijn haar kinderen bij Martens Martens haar erfgenamen: 1. Claes ‘wonende in de Schermer’, 2. Minse te Kubaard, 3. Lysbeth x Wybe Claesz te Wommels, 4. Steffen te Wommels en 5. Richtje wonende te Beers (inv. 46, fol. 314).

pand dient dan: 'specialijck oock mede sijn hujs cum annexis staende binnen Wommels daer hij Tiette nu in wonende' is (inv. 57, fol. 102).

- 1613b: Tyette Meynses mederechter etc., is 14 carg. schuldig aan Jorrijt Sijuerdts burger en houtkoper te Bolsward (....).
- 1614: Tiete Meynses mederechter etc. is voor geleend geld 25 gg. schuldig aan (oud-buurman en oud-herbergier) Ferck Duedes te Wommels (inv. 44, fol. 247).
- 1618: Tijette Meijnses mederechter over Hennaarderadeel en Trijn Feijkes e.l. zijn 100 carg. schuldig aan Sijbrandt Auckes op Fyns onder Wommels (inv. 57, fol. 269v)² en 50 gg. aan Johannes Idtsz Rispens, burger en koopman te Bolsward (inv. 57, fol. 270).

Mederechter Tiette Meynses gebruikt in 1629 de toenaam Meijlema (fragment akte HEN inv. 59, fol. 4; een transcriptie van de akte is in bijlage toegevoegd)

1639: Een 'hujsinge ende schuire cum annexis (...) staende inden dorpe Wommels voorscreven op de gemene herevaerts wal', met de 'hovinge, plantagie, stakettinge ende alle verdere gerechtigheden, sampt stede ende plaetse daerbij ende aen behorende in voegen de w: vader van de vercopers d' selve van de crediteuren van zal. Tiette Meijnses in levene mederechter van voors. grietenije in cope becomen heeft'. Het huis is bezwaard met 7 st. grondpacht, 'in voegen dat de copers altoos vrije ganck kerck ende lijckpadt (: in voegen dus lange gepleecht is :) voorbij d' gemelte Sijuerd Hans hujsinge hebben en genieten sullen'. Jr. Burgert van Asswede maakt als vader van en voogd over zijn kinderen bij zijn overleden vrouw Rieme van Hottinga bezwaar tegen de verkoop van de stede omdat die hem in zijn qualiteit als voogd toebehoord. Hij wil daarvoor, op straffe van verspiering van de verkoop, schadeloos worden gesteld (inv. 46, fol. 293v).³

Naastlegers: de 'heerevaert' W, de 'gemene opvaert' N, Sijuerd Hanszn O, Wopcke Epes Z. Bewoners: Niet vermeld.

Ex-eigenaars: **Tiette Meijnses** en **Andries Wijbes**, de laatste w. vader van de verkopers.

Verkopers: **Wijbe en Folckert Andrieszn**, wonend te Kubaard en Burgwerd.

Kopers: a. **Pijtter Claesz**, mederechter van Hennaarderadeel en **Aechtie Jacobs**, e.l. te Spannum en b. **Suffridus Joh. Bruinsma**, secretaris van Hennaarderadeel, en **Imckien Epama/Epema**, eveneens e.l. te Wommels, elk voor de helft.

Koopsom: 282 gg.

Aanvulling, toelichting:

- Het huis heeft zuidwaarts Wopcke Epes aan de Nauwe of Kromme Steeg, oostwaart Sioerd Hansen en noordwaarts de Noorderhaven als naastlegers. Het kan derhalve in 1639 deels achter nr. 47 gelegen hebben.
- 1613, 1621: Andries Wijbes en zijn vrouw Rinck Folckerts, huislieden (boer en boerin) op Gaast onder Kubaard, zijn beiden in/voor 1626 overleden (zie Van der Meer 2004:255).
- 1630, 1640: Pytter Claeses en Aechtie Jacobs waren boer en boerin op stem 8, Klein Haegens of Hagens onder Spannum (zie Van der Meer 2004:299-300; Aechtie daar Aeltie).
- Suffridus (Sjoerd) Johannesz Bruinsma, lidmaat in 1627, tr. Kubaard 3.3.1636 Imck Tackes Epema; zij met attestatie van Kubaard 11.9.1636. In de jaren 1637-1650 laten ze kinderen dopen. Suffridus, de opvolger van zijn oudere broer Regnerus, koopt in 1637 Regnerus' huis op het noordoosten van de Terp (het pand direct ten noorden van later Sminiastate; zie *Klaaikluten* 2005/3:6). Hij overleed in zijn 40^e jaar op 6.3.1655; zij overleed 34 jaar oud op 16.8.1652 (vgl. De Walle 2007:234 en 500).

² Mede-ondertekenaar van deze akte uit 1618 is Fredericus Stellingwerff, advocaat voor het Hof van Friesland, een zoon van secretaris Petrus Stellingwerf (inv. 57, fol. g.n.[fiche 2, actum mei 1614]). Deze Petrus Stellingwerff was in zijn studietijd bevriend met David van Goorle oftewel Gorleus (pers. informatie Gerben Wierda, Wageningen. Petrus Stellingwerff van Wommels schreef in Gorleus' vriendenalbum), (voor de filosoof Gorleus, die leefde van 1591 tot 1612, zie verder op Google).

³ Met dank aan Paul Borghaerts voor inzage in zijn fotokopie van deze akte en inv. 59, fol. 4 (volgt).

(de helft van een huis)

1641a (3 feb): Een 'halve huisinge, schuire, stakettinge, stede, hovinge *ende* plantagie cum annexis, staende opde gemene herevaerts wal in den vs. dorpe, wtgewesen zijnde, opde gehele hovinge *ende* plantagie met de stakettinge soo verre het selve hoff is streckende, in voegen dat bij de proclamanten *ende* de *secretaris* Suffrides Bruijnsma vande Suidwester hoeck der [voor]gevel recht wt naer de herevaert *ende* van de Suidoosterhoeck der achtergevel recht wt naer Siuerdt Hans vs. huis een staket tot mande costen gemaect *ende* onderhouden sal werden, 't welck altoos tot scheidinge sal dienen, in voegen dat den *proclamanten* niet anders sullen genieten als ... op de suidercant vanden befonden sal werden, *ende* sullen niettemin d'gedachte *secretaris* cum uxore oisdruipe genieten aende suidercant, als oock *vermogen* de huisinge op de selve cant behoorende inde proclamantes hoff te repareren *ende* bouwen soo als behoort' (inv. 46, fol. 305v 2e akte).

Naastlegers: De Trekvaart W, Suffrides Bruinsma N (hier: noordelijke helft), Siuerdt Hans O.

Bewoners: Niet vermeld.

Verkoper: **Pijtter Claesz**, 'mederechter van desen Grietenije' en **Aechtie Jacobs**, e.l.

Koper: **Mr. Hendrick Dircx chirurgijn en Trijntie Siuerdts**, e.l. te Wommels.

Koopsom: 192 gg.

Aanvulling, toelichting:

- Mr. Hendrick Dircx en Trijntie Siuerts zijn zelf zuidelijke naastleger. Meer over mr. Hendrick Dircx en Trijntie Siuerts is te vinden in mijn aflevering over de noordzijde van de Nauwe of Kromme Steeg elders op deze website (www.histoarysklittenseradiel.nl) rubriek Prekadastraal Wommels.

(noordzijde)

1641b (25 aug): Een 'huisinge, schuire, loods *ende* stede cum annexis', w.o. een 'plantagie'. De kopers zullen 'altoos vrije ganck, kerck en lijckpadt (: in voegen dus lange gepleecht is :) voorbij de gemelte Siuerdt Hans huisinge :) hebben *ende* genieten, belast wesende (: 'benefens de hovinge vs. mr. Hendrick Dircx toebehorende :) met seven str. jaerlijcx grondpacht, wel verstaende dat de copers [ende] Mr. Hendrick Dircx t' samen competeert de stakettinge voor *ende* achter 't huis op de roijenge staende, welcx bij elcx voorde helfte sullen moeten onderhouden [worden], *ende* sullen aende suidercant vant huis vrije oies druipe genieten *ende* oock *vermogen* d'selve in het hoff te repareren *ende* bouwen soo des begeert, alles in conformiteit vande ontscheidinge van dato den 15 Januarij verleden, tusschen vs. mr. Hendrick *ende* vercopers aengegaan *ende* gemaect' (inv. 46, fol. 311).

Naastlegers: De 'herevaert' W, 'gemene opvaart' N, Sijuerdt Hansz. O, mr. Hendrick Dircx hoff Z.

Verkoper: **Secr. Suffrido Bruijnsma en Ympckien Epema**, e.l. te Wommels.

Koper: **Ds. Benedictus Accronis en Neeltje Jacobs** e.l. te Kubaard.

Koopsom: 240 gg. en een gouden en zilveren ducaton.

Aanvulling, toelichting:

- Ds. Benedictus Jelles Accronius, ovl. Kubaard 19.5.1646, tr. 1e Neeltje Jacobs, tr. 2e Albertie Stockmans.

1642a (16 feb): Een 'rood pandecte en oock reidecte huisinge, loodtse, schuire, stede, stakettinge *ende* plantagie cum annexis (...) staende en gelegen aldaer [te Wommels] op de gemene herevaerts wal'. De kopers zullen altijd 'vrije gangh kerck en lijckpad' hebben voorbij Siurdt Hans' huis, 'belast wesende t'gene vs (: neffens de hovinge vs. mr. Hendrick Dircx toebehorende : t' samen met seven str. jaerlijckse grontpacht, wel *verstaende* dat de copers *ende* vs. Mr. Hendrick Dircx 't samen competeert de stakettinge voor *ende* achter het huis op de roijenge staende welcx sij elcx voor de helfte sullen moeten onderhouden, *ende* sullen d' *echteluijden* copers aende suidcant vrije oisdruipe genieten, *ende* oock *vermogen* d' selve huijsinge in het hoff te repareren *ende* bouwen soo des behoort' (inv. 46, fol. 315).

Naastlegers: De herevaert W, de gemene opvaart N, Siurdt Hans O, 'mr. Hendrick Dirx hoff' Z.

Verkoper: **Benedicto Accronis** 'dienaer des *Goddelijcken* Woorts' en **Albertije Stockmans**, e.l. te Kubaard.

Koper: **Secr. Suffridus Bruijnsma en Ymckje Tackes Epema**, e.l. te Wommels.

Koopsom: wandelkoop tegen ruim ruim 3 pm 'leeglandt' onder Lollum.

Aanvulling, toelichting:

- Secretaris Suffridus Bruijnsma koopt hier het (noordelijke deel van het) huis terug van de kopers van 1641. Verwonderlijk is dat niet, want een secretaris was in die tijd vaak ook geldschieder en (zouden we tegenwoordig zeggen) makelaar.
- Voor mr. Hendrick Dirx, zie eveneens de aflevering over de noordzijde van de Nauwe Steeg.

1642b (5 oktober): Een 'huijsinge, schuijre, loodts, stede, stakettinge ende plantagie cum annexis'. De kopers zullen 'altoos vrije gangh kerck ende lijckpadt' hebben voorbij Siuerd Hans' huis, 'wel verstaende dat hun t'samen sal competeren de stakettinge voor ende achter het huijs op de roijenge staende, welcx bij hun elcx voor de helfte sal onderhouden worden, ende sullen de echteluiden copers aende suidcant vrije oesdruijp ende vensterslagh genieten, oock vermogen de selve huijsinge in het hoff te repareren ende [ver]bouwen' (inv. 46, fol. 320v).

Naastlegers: De here vaert W, 'gemene opvaart' N, Sijuerd Hans 'naestgehuijst' O, de verkoper Z.

Bewoners: **Aalle Wopckes** en **Sijeuck Nannes**.

Verkoper: **Aernt Tijmens** 'woonachtich aldaer'.

Koper: **Mr. Hendrick Dirx**, chirurgijn en **Trijntie Sijuerdts**, e.l. te Wommels.

Koopsom: 545 ggl.

Aanvulling, toelichting:

- Alle/Aalle Wopckes was een zoon van Wopcke Epes (zie noordzijde Nauwe of Kromme Steeg). Aalle laat in de jaren 1642-1655 kinderen dopen, in 1642 met Teets Jans vermeld als moeder
- Deze akte bevat een belangrijk controle-element, want Aernt Tijmens wordt twee keer vermeld: als koper en als zuidelijke naastleger. Het laatste komt overeen met wat bekend is over de noordzijde van de Nauwe of Kromme Steeg (zie eerdere bijdrage).

1644-1660: Voor deze periode ontbreken proklamatieakten.

Wommels op de kadasterkaart van 1832

1649: Een 'huisinge, schuijre, stakettinge, hieminge, bomen ende plantagie cum annexis, staende en gelegen binnen Wommels'. De kopers zijn 750 gg. en twee gouden ducaton schuldig aan de verkopers voor de koop van het huis 'niet tegenstaande de coopsom noch onbetaelt is'; te betalen in twee termijnen op 1 mei 1649 de helft plus de twee ducatonen en op 1 mei 1650 de rest. Onderpand: het huis cum annexis (inv. 60, fol. g.j./dd. 14.3.1649).

Naastlegers: Niet vermeld.

Verkopers: **mr. Hendrick Dircx**, chirurgijn en **Trijntie Sijuerdts**, e.l. te Wommels.

Kopers: **Jan Sijbes en Sijmentie Pijters**, e.l. te Wommels.

Koopsom: 750 gg. en 2 gouden ducatonen.

Aanvulling, toelichting:

- Jan Sijbes van Wommels tr. Arum 3^e prokl. Wommels 12.10.1645 Sijmentie Pietters van Tzum.
- 1649: Jan Sijbes en Sijmentie Pijters e.l. te Wommels bekenen 'mit desen onsen reversaelbrieve' 750 gg. schuldig te zijn aan Mr. Hendrick Dircks chirurgijn en Trijntie Sijuerdts e.l. aldaar (inv. 60, fol. 327v).
- In 1649 verhuizen Mr. Hendrick Dircx en zijn vrouw naar Rien. 1650: 'Mr. Hendrick chirurgijn te Rien' moet aan de secretaris van Baarderadeel 45 gg. en 16 stuivers betalen voor de koop van twee koeien uit een boelgoed gehouden te Britswerd (inv. 60, fol. g.n./dd. 3.3.1650). Vanuit Rien verhuizen mr. Hendrick en zijn vrouw in de loop van 1650 naar Sneek.
- 1650: 'Jan Sijbes weeskind' wordt vermeld als noordelijke naastleger van het voorgaande huis.

(het hele perceel)

1660: Een 'huijs, schuire, stakettingen, [hovinge] ende plantagie', belast met 14 st. grondpacht aan de pastorie. Het staket voor en achter het huis moet door de koper en Gerben Martens worden onderhouden. Er is ook sprake van 'vrije oes druyp' (regendrup) en recht van licht voor 'een glas inde Suijder huis'. Het (hele) huis wordt door de bewoner-verkoper per decreet van het gerecht verkocht. (inv. 47, fol. 156).

Naastl.: De 'gemene heere vaert' W, de 'opvaart' N, Siurd Hanses O, Gerben Martens' hovinge Z.

Bewoner: **De verkoper**, voor haar en haar kind bij **Jan Sibes**.

Verkoper: **Wed. Jan Sibes (Sijmentie Pijters)**.

Koper: **Tibbe Tiebbs** (Wybema) te Wommels (x Luytske Luytses).

Koopsom: 750 gg en 2 gouden ducatonen.

Aanvulling, toelichting:

- 1640-1654: Tibbe Tibbes, pachtboer op Hoitemasate te Swijns, stemkohier nr. 34, koopt in 1654 2½ pm. en 1½ einsen land in die sate. Gebruiker of 'meier' van de sate is later Hette Hettes, bakker te Wommels (Van der Meer 2004:216).
- In 1652 moet Tibbe Tiebbs te Wommels betalen voor 'rest van veteringen over t beluyden van sijn [dochter] gevallen' 12 gg. aan het sterfhuys van executeur en herbergier Sacharias Ewouts (inf. 29, ongenummerd, akte 29.9^b.1652).
- 1653: Tibbe Tiebbs Wybema te Wommels verhuurt 10 pm. land in 'Ygahuyster sate' stem 15 onder Lutkewierum (VdMeer 2004:69).
- 1662: Lidmaten van de kerkelijke gemeente Wommels-Hidaard: Tibbe Tiebbs Wybema en Luytses; hij belijdenis 7.4.1661, zij wed. bel. 17.8.1662.

1668: Luijtske Luijtses (wed. Tiebbe Tiebbs Wybema) is westelijke naastleger van Taco Jansen en Grietje Douwes Rispens (zie vorige bijdrage).

1702: Antie Pijters is noordelijke naastleger van het huis aan de noordwestzijde van de Nauwe of Kromme Steeg (inv. 49, fol. 18).

1707: Grietje Rispens zegt de vrouw van **Johannes Hettes** 'en des selfs Johannes ad bonorum' per 12 mei 1707 de huur op van een 'huisinge, hieminge cum annexis' (inv. 4, fol. nr. [ca.] 150).

Aanvulling, toelichting:

- Johannes Hettes was timmerman en het is het mogelijk dat hij in 1707 zijn beroep uitoefende aan de Noorderhaven. Later woonde hij elders in Wommels.

- Opmerkelijk is dat in 1728 het huis met de timmerschuur wordt gekocht door mr. timmerman Goslick Johannes, een zoon van Johannes Hettes.⁴

1720: Jacob Sjoerds cum soc. ‘met de zijnen’ is in 1720 de noordelijke naastleger van nr. 44 op het noordwesten van de Nauwe of Kromme Steeg (inv. 49, fol. 222).

Aanvulling, toelichting:

- Waarschijnlijk was Jacob Sjoerds afkomstig van Oosterend en een broer van Sytze, Douwe, Trijntje en Hiske, de verkopers van 1728 (volgt).

-

1728: Een ‘huisenge, schuur en hieminge cum annexis (...) bij de koper gebruikt, hebbende de secretaris Van der Sluijs en de vaert rondom tot naestlegers’, vrij van huur, **bezwaard met 14 st** grondpacht aan de pastorie en met het halve onderhoud van de hekken tussen de wederzijdse erven, met vrij gang of voetpad over de straat van voorn. secretaris (inv. 50, fol. 58v).

Naastlegers: De vaart en secr. Van der Sluis rondom.

Bewoner en gebruiker: **De koper.**

Verkopers: (i) **Claas Clasen Stinstra** koopman en bakker te Oosterend voor de ene helft; (ii) **Sijtse Sjoerds**, koopman te Britswerd, **Douwe Sjoerds**, boer te Wieuwerd, **Trijntje Sjoerds**, vertegenwoordigd door haar man Gerijt Alberts, koopman te St. Nicolaasga en door Claas Stinstra voorn. en Auke Gerbens, boer te Oosterend als gelastigde van hun schoonmoeder **Hiske Sjoerds** samen voor 4/5 en **Wijbe en Antje Djourres** ‘geadsisteerd cum patre’ te Wieuwerd voor de resterende 1/5 van de andere helft.

Koper ‘bij strijkgeld’: **Goslick/Goslich Johannes**, mr. timmerman te Wommels.

Koopsom: 225 carg.

Aanvulling, toelichting:

- Tussen de gegevens uit 1720 en 1728 bestaat vermoedelijk het volgende verband: (i) een Sjoerd Sijtzes laat in de jaren 1660-1666 te Oosterend dopen: 1. Sytze, 2. Douwe, 3. Trijntje en 4. Hiske; (ii) Sjoerd Sijtzes van Oosterend tr. 3e procl. 3 januari 1658 Tietje *Jacobs* van Terzool; (iii) Wijbe Djourres en Akke Sjoerds laten te Wieuwerd dopen een zoon Wijbe en een dochter Antje. Ergo, het echtpaar Sjoerd Sijtzes en Tietje *Jacobs* kreeg waarschijnlijk nog een elders geboren of gedoopte zoon Jacob - de Jacob Sjoerds van 1720 (zie boven) - en ook nog dochter Akke.
- Trijntje Sjoerds van Oosterend tr. Oo 3.10.1686 Gerrit Alberts van Itens, zij ‘met consent van de moeder en Jan Hanties als stiefvader van de jongedochter’; Hiske Sjoerds van Oosterend tr. Tzum 8.5.1692 Yeme Wijbes van Tzum; Hiskes dochter Tietske Yemes tr. Auke Gerbens, dochter Acke Yemes tr. Oosterend 16.1.1724 Claas Stinstra voornoemd.
- Waarom de helft van het bezit toekwam aan Claas Clazes Stinstra is nog niet duidelijk. Vaak gaat het dan om een erfenis met voor de familie van de man en de vrouw elk de helft. Maar niets wijst vooralsnog in die richting. Claas Clazes was een zoon van Claas Entes Stinstra/Stenstra/Steenstra en Antje Abrahams, e.l. te Oosterend (inv. 19, acte 297, 367 en inv. 66, fol. 171 en 171v).
- Koper Goslick Johannes was weduwnaar van Neeltje Bernhardusdr. Schotanus, ovl. ca. 1722. Mogelijk woonde Goslick in dit huis samen met zijn zuster Sietske en haar man Sinne Folkerts.

1748: Een huis, timmerhuis, schuur en hiem c.a., bezwaard met 14 st. grondpacht aan de pastorie, vrij van huur, maar Jouke Tiedes kan nog tot mei 1749 in de ‘zuiderste kamer’ blijven wonen; vrij pad over het erf van wed. Van der Sluis (inv. 50, fol. 216).

Naastlegers: Wed. van der Sluijs en kinderen en de vaart.

Bewoner van een zuidelijke kamer: **Jouke Tiedes.**

---

⁴ Aanvullend op eerdere bijdragen: De kinderen van wijlen Johannes Hettes zijn in 1723: 1. Hette, boer te Burgwerd, 2. Goslick, mr. timmerman te Wommels en 3. Sijdske, gehuwd met Sinne Folkerts te Wommels. Zij verklaren dan de boedel van hun vader Johannes Hettes ‘voor enige jaren tot Wommels overleden’ te verwerpen en hun niet te gedragen als erfgenamen van hun vader. Er is alleen ‘pietatis causa geschiet t’gene wat de begraeffenisse van gedagten haar [lees: hun] wijlen vader Johannes Hettes verrigt is’ (inv. 5, fol. 197). Duidelijk is deze Johannes Hettes, in 1723 ‘voor enige jaren overleden’, niet de Johannes Hettes van Wommels die tr. Gerecht Hennaarderadeel 13.5.1722 Doettie Pijtters van Wommels. (In eerdere bijdrage vermeld: In september 1667 wordt in Roodhuis RK gedoopt NN, kind van Johannes Hettes; moeder niet genoemd. Dit kind kan Goslick Johannes zijn, op 8.10.1713 gehuwd met Neeltje Bernardus Schotanus van Wommels. Zij was lidmaat van de ‘Gereformeerde’ kerk te Wommels, maar Goslick Johannes niet; hij was RK.)

Verkopers: (i) **Sijdske Johannes, wed. Sinne Folkerts** voor de helft en (ii) **Seerpje Schotanus** (x Bauke Fransen, boer te Spannum) voor de andere helft.

Koper: **Jacob Thomas Sippens**.

Koopsom: 240 [243?] gg. en 7 st. of 337 carg.

Aanvulling, toelichting:

- Jouke Tiedes is in 1749 'arm arbeider' (QK) en in 1765 'geestelijke deurwagter' te Wommels (Grafboek Wommels 1765).
- De verkopers zijn vermoedelijk de erfgenamen van Goslick Johannes en Neeltje Schotanus. De laatste was een tante van medeverkoopster Seerpje. Goslick en Neeltje kregen samen één kind, maar overleden kinderloos. Sijdske Johannes was een zuster van Goslick Johannes. Zij tr. Wo 25.4.1708 Sinne Folckerts (zoon van mr. kuiper Folkert Sippes, zie eerdere bijdragen).
- Jakob Thomas Sippens tr. Wommels 10.5.1733 Antje Sjoerds Dijkstra van Tjalhuizum. Hij was 'bijzitter, boer, welgesteld; gezin: 6; aanslag: 77-9-0' (QK 1749).

1758: Een 'huis, timmerhuis, schuur en hieminge cum annexis', mei 1759 vrij van huur, die tot dan voor de verkopers zal zijn, vrij van grondpacht en 'genietende een vrije gang en voedpadt over 't erv van de weduwe van secretaris F: van der Sluis, hebbende tot naastlegers *genoemde weduwe en de vaart*' (inv. 51, fol. 77v-78).

Gebruikers: Niet vermeld.

Verkoper: **Jacob Thomas Sippens**.

B.b. en c.: **Ynte Broers (Kingma) en Wykien Anes**, e.l. te Wommels.

Koper: **Dr. Petrus van der Sluijs**, advocaat te Sneek, **Anna, Yfke en Foekjen van der Sluijs** 'meerderjarige ongehuwde juffr. tot Wommels', en **Tjalling van der Sluijs**, boer te Wommels, elk voor 1/5 deel en samen 'ratione vicinitatis' (als naastleger) voor het geheel.

Koopsom: 521 carg.

Aanvulling, toelichting:

- Mogelijk werd het huis met timmerschuur in 1758 als bewoond en gebruikt door timmerman Ynte Broers (volgt). Ynte Broers Kingma van Wommels tr. Wo 10.10.1756 Wikjen Anes van Wommels.
- Voor de familie Van der Sluijs zie hierna en mijn voorgaande bijdrage op deze website.

1764: Een huis en tuin cum annexis (inv. 51, fol 177), (zie ook de voorgaande bijdrage).

Naastlegers: De Bolswarder Vaart W, de 'Noorderhaven' N, de tuin en het tweede huis (d.i. het 'Hemeltsje') O en Z.

Gebruiker: **Ynte Broers cum soc.**

Verkopers: **De kinderen van secr. Dr. Feddeus van der Sluis**, te weten Anna, Foekjes, Petrus en Tjalling voor 4/5 deel.

Koper: **Beitske Pieters Mets wed. Feddeus van der Sluijs**, als zodanig erfgenaam-eigenaar van 1/5 deel.

1777: Te koop 'Een Huis, Timmerhuis, Schuur, Hieminge cum annexis te Wommels op Mey 1778 vry van Huur, tot welken tyd hetzelve voor 28 glds. is verhuurt aan Inte Broers, waar op geboden is 592 g-gls.' (digitaal archief LC 1777).

1777: Een 'huis, timmerhuis, schuur en hieminge cum annexis', belast met het onderhoud van de mandelige muur van de schuur met het schuurtje van Noordenbos en met de 'stekagie' voor het geheel 'welke ten Westen na de Vaart deze huisinge van [voorende] Noordenbos afscheit met 't gehele onderhoud van het stenen padt tot het stekje welke ten Zuiden noordwaarts bij't schuurke van Noordenbos dese huisinge afscheidt van *voornoemde* Noordenbos, zijnde op de scheijdinge ten Noorden een secreet tot dit vercofte behorende begerechtig met een gangpad voorbij Noordenbos na de buiren toe ten Noorden leggende voorts bezwaard met onderhoud van de wal aan de Noord en Westkant'; huur 28 carg., mei 1778 vrij van huur (inv. 52, fol. 222).

Naastlegers: De Trekvaart W, de Noorderhaven N, de Terp O, mr. Ulbe Noordenbos Z.

Huurder: **Ynte Broers**.

Verkoper: **De erven van Anna van der Sluis**.⁵

B.b. en c.: Ynte Broers mr. timmerman en Wijkien Anes, e.l. te Wommels.

Koper: **Pieter Post**, schipper te Wommels.

Koopsom: 292 gg en 7 st

Aanvulling, toelichting:

- Pieter Post staat ook ingeschreven als Pieter (Pieters) Posthumus. Hij trouwde 17.11.1774 met Jantje Jans van Oosterend.
- Ynte Broers (Kingma) van Wommels tr. Wo 10.10.1756 Wikjen Anes van Wommels.

1779: Een huis, schuur en hieminge c.a., in 1777 door 'Pijtter Postma cum uxore' gekocht en na mei 1780 belast met 10 jaar huur à 20 carg. per jaar ten profijte van de kopers. Het verkochte wordt overgedragen door Cornelis Braak, boer te Baard, een van de erven van Anna van der Sluis. Jantje Jans de huisvrouw van Pieter Post, 'bij absentie en uitlandigheid van haar man geadsisteert door secr. Van der Kolk', vraagt opschorting van de proclamatie tot haar man terug is (inv. 52, fol 262). Naastlegers: De Bolswarder Trekvaart en Noorderhaven W en N, mr. Ulbe Noordenbos ten O en Z. Bewoner: **Claas Aukes cum uxore**.

Eigenaar: **Jantje Jans, de vrouw van Pieter Post**

B. b. en c.: Teakjen Piers, wed. Johannes Sjoerds te Wommels .

Koopsom: 440 carg.

Aanvulling, toelichting:

- Gezien de verkoop in 1781 ging de koop in 1779 vermoedelijk niet door.
- 1759: Klaas Aukes van Wommels tr. Wo 24.6.1759 Richtje Eeverts van Wommels.
- 1780: Claas Aukes te Wommels koopt een half snikschip van Alle Teunis 'baas schuitemaker' te Bolsward (inv. 68, fol. 104).\

Te koop: 'Zeekere schoone HUIZINGE, TIMMERHUIS en SCHUUR cum annexis, gelegen in den Dorpe Wommels aan de Bolswarder Trekvaart, kunnende tot alderhande Negotien en Fabriequen gebruikt worden, en nader berigt by bovengemelde Actuarien te bekomen' (digitaal archief LC, 1780).

1781a: Een 'huis, timmerhuis, schuur, hieminge cum annexis', belast met onderhoud van eigen en mandelinge muren, stekken, straten, goten, wallen, stalten, voet- en gangpaden en 'vaartslattinge'; mei 1781 vrij van huur (inv. 53, fol. 23).

Naastlegers: De Trekvaart W, de Noorderhaven N, de Buureterp O, Mr. Ulbe Noordenbos Z.

Gebruikers: **Ype en Jan Durks** en **Ynte Broers**.

Verkoper: **Jantie Jans, vrouw van Pieter Postumus** voor haar en haar 'absenten' man.

Koper: **Jacob Wiebrens Odolphi**, procureur fiscaal van Hennaarderadeel te Wommels.

Koopsom: 356 gg.

Aanvulling, toelichting:

- 1781 (actum 1788): Betreft een huis, schuur, timmerhuis en hieminge c.a.; naastlegers: de Trekvaart W, de Noorderhaven N, de 'buure Terp' O, mr. Ulbe Noordenbos Z. Uit naam van Jantie Jans vrouw van Pieter Postumus is Jacob Wiebrens Odolphi procureur-fiscaal van Hennaarderadeel 498 carg. schuldig aan Jacobus van der Kolk secr. van Hennaarderadeel en aan Petrus de Kock secr. van Bolsward, oorspronkelijk te voldoen mei 1781, maar actum 1788 (hypotheekb. inv. 67, fol. 198).
- Jacobus Odolphi, schoolmeester en organist te Wommels tr. ondertr. dd. 5.9.1773 Trijntje de Vries van Dronrijp.

---

⁵ De erven van Anna van der Sluijs zijn in 1777: 1. Aukje Hibma gesterkt met haar man Wiert Wiarda bijsitter van Wonseradeel te Pingjum, 2. Augustus Robertus van Dalsen 'notaris publieq' te Harlingen als erfgenaam van zijn moeder (Eva Braak), 3. Neeltje Hibma gesterkt met haar man Kleis Lanting 'mede regerende burgemeester' te Harlingen, 4. Jacob Hibma koopman te Kimsward, 5. Elisabeth Scheltema gesterkt met haar man Sjoerd Hannema te Harlingen, 6. Yfke Hibma gesterkt met haar man Jacob Hanekuik te Harlingen, 7. Cornelis Braak boer te Baard, 8. Elisabeth Braak gesterkt met haar man Dirk Wiltschut te Harlingen, ieder voor 1/8 part (inv. 52, fol. 222; zie ook de vorige bijdrage, noot 4).

De Noorderhaven in de jaren '60 van de vorige eeuw, met een roeibootje van eigen makelij. Op de achtergrond 'it hôf' van Tjerk Postma (dia-foto JM)

- In 1782 wonen Jacob Odolphi 'procureur fiscaal van Hennaarderadeel' en Trijntje de Vries als echtelieden te Wommels. Zij hebben dan 82 carg. tegoed van Sibolt Pytters en Trijntje Jacobs, e.l. te Rien; inv. 68, fol. 134v).
- 1785: Fiscaal Jacob Odolphi te Wommels, Johanna Odolphi x Boetius Reinalda te Dronrijp en ds. Pibo Odolphi te Workum zijn erfgenamen van 'wijlen moei Jeltie Odolphi', overl. Wo 15 juli 1785 (inv. 72, fol. 41v/42).
- 1786: Jan Durks' weduwe Aeltie Alberts heeft 830 carg. tegoed van Hylke Stevens te Joure voor de koop en leverantie van een 'schuit lang 48 voet, wijd en hol navenand' met zeil en treil cum omnibus annexis, waarvoor werd betaald 300 carg. (inv. 68, fol. 185 dd. 7.2.1786).

(Alleen een schuur en erf aan de Noorderhaven)

1782: Een 'schuur en hieminge zoo breed de schuur is, tot aan de Have staande', de mandelige muur tussen de schuur en de *nieuwe kamer* van de verkopers moet door de kopers en verkopers worden onderhouden (inv. 53, fol. 65).

Naastlegers: De verkopers W, de Haven N, de kopers O en Z.

Gebruiker: **Ynte Broers Kingma**, tot mei 1782.

Verkoper: **Jacob Odolphi**, adm. fiscaal en **Trijntje de Vries**, e.l. te Wommels.

Koper: **Ulbe Noordenbos**, mr. chirurgijn en Jacomina Kruger.

Koopsom: 200 carg. en 1 gouden ducaat voor de onkosten.

1787: Te koop: I. 'Een KAMER tot Wommels, by *Tryntje Minkes* tot Mey 1788 in Huur voor 14 Gls. 's Jaars'; II 'Een KAMER tot Wommels, by *Ipe Durks* tot May 1788 in Huur voor 14 Gls. 's Jaars'; III 'Een KAMER by *Harmen Sjoerds*, tot May 1788 in Huur voor 17 Gls. 's Jaars' (digitaal archief LC, adv. dd. 15.12.1787).

1787: *Drie kamers op de zuidwesthoek van de Noorderhaven (inv. 53, fol. 170, 172 en 174).*

Verkopers: **Trientie de Vries wed. Jacob Wiebrens Odolphi** voor ½ en als moeder van en voogd over van **Helena Odolphi** voor 1/8, **Oeds Odolphi** voor zich zelf voor 1/8 en als gelastigde van zijn ooms Piebo Odolphi kerkleermeester te Workum en Boetis Reinalda kerkleermeester te Welsrijp, curatoren over **Claas Jacobs Odolphi** 1/8 en gelastigde van Trientie Meines als moeder van en voogd over **Gerardus Odolphi** bij haar wijlen man Gerardus Odolphi voor 1/8.

Koper van alle drie kamers: **Mr. Ulbe Noordenbos.**

(kamer nr. 1)

1787a: een kamer met een huur jaarlijks 14 carg., mei 1788 vrij van huur, belast met het onderhoud van de mandelige muur van de schuur met het schuurtje van naastleger Noordenbos en 'beneffens de twee volgende kamers, dus dezen voor een derde' met het onderhoud van de 'stekkie welke ten westen na de vaart deze kamers van de huisinge en tuin van Noordenbos afscheit, volgens transactie daarover gevallen den 6 sept. 1786, met het onderhoud voor 1/3 van 't Steene pad tot het stekkie welke ten zuiden noortwaarts bij de schuure van Noordenbos deze kamers afscheit van het huis van Noordenbos, zijnde op de scheidinge ten noorden een secreet tot het vercofte en navolgende twee kamers behorende en van de drie kamers moettende onderhouden worden ijder voor 1/3, begeregtigt met een gangpat voorbij Noordenbos na de buuren en beswaart met het onderhoud van de wal zoo verre deze kamer langs de noorderhave strekt', etc. (inv. 53, fol. 170).

Naastlegers: De kamer hierna W, de 'noorderhave' N, mr. Ulbe Noordenbos O en Z (zie bij 1782).

Bewoner: **Trientie Meines (wed. Gerardus Odolphi)**, in mei 1788 vrij van huur.

Koopsom: 78 carg. 9 st en 4 penn.

(kamer nr. 2)

1787b: een kamer met een huur van 15 carg. per jaar, in mei 1788 vrij van huur, belast met het onderhoud van 'de stekkie welke ten westen na de vaart, de volgende kamer van de huisinge en tuin van mr. Noordenbos afscheit' voor 1/3 volgens transactie van 6.9.1786, verder nog belast met het onderhoud voor 1/3 van 'het stenen pat welke van deze kamer na de Buure loopt', met op het noorden een secreet, dat door elke kamer voor 1/3 moet worden onderhouden; 'begeregtigt met een gangpat voorbij de eerste kamer en het huis van mr. Noordenbos gaande na de Buuren' (inv. 53, fol. 172).

Naastlegers: De vaart W, de 'oude haven' N, de kamer hiervoor O, 'de kamer hierna volgende' Z.

Bewoner: **Ype Durks.**

Koopsom: 72 carg.

(kamer nr. 3)

1787c: een kamer waarvoor geldt een huur van 17 carg. per jaar geldt, 'zijnde het verkogte beswaart met het onderhoud van een gangpat voorbij de twee vorige kamers en het huis van mr. Noordenbos gaande na de buuren' etc. (inv. 53, fol. 174).

Naastlegers: De vaart W, de 2^e kamer hiervoor N, mr. Noordenbos Z.

Bewoner: **Harmen Sjoerds.**

Koopsom: 69 gg

Aanvulling, toelichting:

- Ype Durks was een zoon van Durk Jesses en Okjen Hessels (zie *Klaaikluten* ....., Hiem).
- Op 11.10.1789 trouwen te Wommels Harmen Sjoerds en Sieuwke Jelkes, beiden van Wommels.

Speciekohier nr. 83, aantal schoorstenen 1½

1796: Jan Pieters (1½)

1797: Jan Pieters 'verklaart onder 600 £' (carolus gld.), (1½)

1798-1805: Jan Pieters (1).

Aanvulling, toelichting:

- 1786: Jan Pieters van Wommels tr. Wo 12.11.1786 Trijntje Geerts van Wommels.
- 1800: Jan Pieters is westelijke naastleger van het huis op het westen van de noordzijde van de Terp (inv. 54, fol. 116).
- 1827a: Overl. Wommels 20.8.1827 in huis nr. 38 Aukje Jans van der Vliet, oud 39 jaar, ongehuwd, dochter van Jan Pieters van der Vliet en wijlen Trijntje Geerts.

- 1827b: Overl. Wommels 13.12.1827 in huis nr. 38 Jan Pieters van der Vliet, oud 76 j., geb. te Visvliet, weduwnaar van Trijntje Geerts; aangevers: Sjoerd Halbes Algera, veldwachter, oud 63 jaar en Egbert Gatzes Struiksmā 'executeur van Hennaarderadeel' oud 59 jaar.

Quotisatie no. 31

1825: Te koop: 'Een Hechte, Sterke, welbetimmerde en tot andere affaires ook zeer geschikte HUIZING, TIMMERY en ERVE, staande en gelegen aan de trekvaart te Wommels, gekwoteerd met no. 31, bestaande in twee Kamers en Timmerhuis, benevens eene schoone Bleek, Bak, Put en verdere commoditeiten en annexen, alles zoo en in dier voege als thans by *Tiede Gatzes Bijlsma nomine uxoris* [Feikje Annes Robijn] als eigenaars wordt bewoond en gebruikt, op den 12 Mei 1826 vrij te aanvaarden' (digitaal archief LC, 7.10.1825).

Aanvulling, toelichting:

- Koper in 1825 werd waarschijnlijk Johannes Ulbes Noordenbos (zie bij 1832).
- 1828: Tiede Gatzes Bijlsma, oud 20 j., geb. te Kubaard, zn.v. Gatzes Tiedes Bijlsma en Trijntje Jakobs Hayema, tr. Henn. 24 mei 1828 (akte 17) Feikjen Annes Robijn, 20 j., geb. te Kubaard, dr. v. Anne Heerkes Robijn en Yttje Ates Adema.
- 1834: Ovl. Henn 28.12.1834 (A 29.12, blad nr. 19) Tiede Gatzes Bijlsma, oud 27 j., geh., zn.v. Gatzes Tiedes Bijlsma en Trijntje Jakobs.
- 1835: Boelgoed van Tiede Gatzes Bijlsma, in leven timmerman te Wommels; betreft meubels, huisraad en enig timmergereedschap (adv. LC 17.4.1835).

1832: Huis en erf, perceel 46, legger nr. 171, grootte 960 m2 (Van der Vaart en Tolsma 1994:53). Eigenaar: **Johannes Ulbes Noordenbos**, genees-, heel- en vroedmeester.

Aanvulling, toelichting:

- In 1840 is hier nog steeds sprake van een timmerwinkel: 'Te koop: 'Eene uitmuntende voor vele affaires geschikte en welgelegen HUIZINGE, voorzien van een Kamer met Bedsteden en Kast, Zijkamertje en Winkel met ruime Zoldering daarover, Regenwaterbak en Bleek, met daarbij gelegen SCHUUR, TIMMERWINKEL en VUURHOK, staande aan de Trekvaart te Wommels, ter grootte van twee roede tien el, bij *Rients Feikes Bijlsma*, Mr. Timmerman en Winkelier aldaar, tot den 12 Mei 1840 in huur en gebruik, en alsdan te aanvaarden' (adv. LC 31.1.1840).

Opnieuw veertien stuivers grondpacht

Opnieuw hebben we te maken met een stuk pastoriegrond waarvoor 14 stuivers grondpacht moest worden betaald, te weten in 1650, 1728 en 1748. Daarvoor (in 1610, 1639 en 1641) is sprake van 7 (lees: 2 x 7) stuivers grondpacht en daarna (in 1758) is het perceel vrij van grondpacht. Waarschijnlijk werd die pacht toen alvast afgekocht, want kort daarna (in 1763) werden alle grondpachten van de pastorie verkocht aan één persoon.

Maar gaat het wel steeds om hetzelfde perceel? Een complicerende factor vóór 1781 is dat één huis of kamer als oostelijke naastleger de eigenaars van kadaster nr. 47 op de kaart van 1832 heeft.

Echter, die kaart laat niet zien hoe de erven van de diverse kamers verspreid over de huizen in en vóór 1832 waren gelegen. Voor de nrs. 44, 45 en 47 traden daarin verschuivingen op (zie de vorige bijdrage) en dat zal voor nr. 46 ook wel het geval zijn geweest. Immers, in 1825 vinden we daar twee kamers en in 1787 drie kamers. In 1782 is voor nr. 46 sprake van 'een nieuwe kamer' in een akte die bovendien aangeeft dat de eigenaar van nr. 47 apart een 'schuur en hieminge zoo breed de schuur is, tot aan de Have staande' aankoopt. Met andere woorden, zowel binnen als tussen percelen schuiven grenzen en bezit van erven heen en weer.

Niettemin, opnieuw stuiten we op een perceel grond waarvoor 14 stuivers grondpacht aan de pastorie moest worden betaald en daarmee staat nu wel vast dat we inderdaad met een patroon te maken hebben: de pastoriegronden langs de Trekvaart en ook elders (zie *Klaaikluten* 2010/2:14, 2010/3:35 en 2011/2:27) werden in vrijwel gelijke percelen verdeeld. Dat is een nuttig basisgegeven, want daarmee krijgen we, aanvullend op de afzonderlijke akten, ruimer inzicht in de prekadastrale bebouwingsgeschiedenis van het dorp.

Vervolgprogramma

Natuurlijk roepen nieuwe gegevens en conclusies weer nieuwe vragen op. Bijvoorbeeld, waarom stellen de erven Hottinga in 1639 dat hen de 'stede' bij de Noorderhaven, toen nog '[al]gemene opvaart' geheten, toekomt? En waarom moesten alleen eigenaars van huizen op pastoriegrond ten zuiden van de Brugsteeg, d.i. op het (Ald) Hiem, bijdragen aan het onderhoud van het 'ganghout' over de Trekvaart en niet ook eigenaars van huizen op pastoriegronden ten noorden van de Brugsteeg? Antwoorden op die vragen heb ik (nog) niet, maar de zoektocht in de archieven gaat door. Na deze bijdrage volgt de noordkant van de Terp, met aansluitend het Noord. Daarbij moeten gegevens over de eerder vermelde herberg op de noordoostzijde van de Terp opnieuw worden bekeken. Vermoedelijk stonden daar ooit twee herbergen, een op pastoriegrond op de hoek van de Terp met het Noord en een op prebendegrond voorbij de oostzijde van het Noord, maar het laatste is nog niet helemaal zeker. Vervolgens moet ook de oostzijde van de Kaatsebaan nog verder worden beschreven. En dan zijn er nog de - over dorps huizen veel spaarzamer - akten uit 17^e eeuw. Ik werk 'van het bekende naar het onbekende', tot verder onderzoek door het ontbreken van gegevens ondoenlijk wordt. Maar wellicht kunnen op termijn aan tot dusver ontdekte patronen nog een paar worden toegevoegd en levert verder onderzoek toch nog nieuwe inzichten op.

Verwijzingen: zie eerdere bijdragen.

Leiden, oktober 2012

BIJLAGE: Tiette Meijnses Meijlema heeft een schuld van Riuerd Douwes van Wommels aan Agge Jouckes van Folsgare overgenomen

1629 (1621) (inv. 59, fol. 4, registratie 18.11.1629): Tiette Meijnse z Meijlema mederechter van Hennaerderadeel [be]kenne deuchdelijck schuldich toe sijn [aan] Agge Joucke z tot Folsgara den *Somma* van twe en veertich £ van 20 *stuivers* t stuck, ter causa vande cope van zeeckere *obligatie* bijde *voorscreven* Agge aen Riuerd Douwes tot Wommels *vercoft ende* geleverd, *ende* bij mij Meijlema voor d selve Riuerd door accoord dato onderscreven tusschen ons gemaect, als eigen schult aengenomen te voldoen, aennemende en gelovende voor mij *ende* mijne erfgenamen ick Meijlema *voorscreven* onder renunciatie benefijcij discussionis gemelte tweenvertich £ hem Agge ofte sijn erven voor d *voors*. Riuerd toe betalen op termijnen namentlijck Jacobi *ende* Alderheijlichen 1621, en Lichtmis *ende* mej 16.. t elckens een gerechte vierdepart. Stellende *daarvoor* sampt voor kosten schaden *ende* intres dien bij wanbetael op elck termijn gedaen *ende* gelden mochten *voorde* hypotheec *ende* onderpant stellene alle mijne hebben[d]e toecomende roerende onroerende goederen geen exempt, met submissie onder alle rechten. Alle oprecht t oirconde mijn handt, beneffens d handen vande E: Johannes Gerloff zn Rispens *ende* Gerbrando Gerbrandi postulant binnen Bolswart mijn ... binnen Bolswart 17 maj sestienhondert eenendetwintich, onder stontd Tijtte Meijlema, Johannes Rispens, G: Gerbrandi met enige toogen en streecken.

Ende stont in margine noch

D'intresse van deesen *obligatie* sijn betaelt tot mej anno sesentwintich in kennisse van mij verteeckent G. Brunga

[onderschrift]

De intresse van desen *obligatie* sijn betaelt tot mej anno sestienhondert vierendetwintich. In kennisse van mij den 9^e junij verteeckent Gellius Brunga

D'intresse van desen *obligatie* sijn betaelte tot mej 1625

D'intresse desen *obligatie* sijn betaelt mejen 1626 en 1627 verschenen

Op huijden den 21^e maj 1628 heeft Tijette Meynses mederechter in handen van mij ondergescrevene als volmacht van Gaets Cornelis weduwe van Agge Jouckes betaelt den somma van eenendetwintich £ sijnde de helft deses principaelen met d'intresse vande gehele somma tot mej 1628 verschenen ter somma van vijffenvertich strs verteeckent G: Brunga *ende* versocht sijnde om geregistreert t'hebben ist zelve geschiet ter presentie van ons ondergescreven mederechter *ende* secretaris

Jan Dircks [Sjaarda] R[egnerus] Jo[h]annis [Bruijnsma]

1629

1629